

رای رفتند. مطابق نتایج رسمی، میزان مشارکت برای استان کهگیلویه و بویراحمد ۸۶ درصد و در چهارمحال و بختیاری ۸۲ درصد اعلام شد.

تولد کارگزاران
تحول مجلس پنجم
شورای اسلامی

۱۲ خرداد ۱۳۷۵، تاریخ آغاز به کارش است؛ یک سال مانده به دوم خرداد اصلاحات. مجلسی متفاوت با دوره قبل خود؛ اگر انتخابات ریاست جمهوری پنجم و رئیس جمهوری هاشمی رفسنجانی بر مجلس چهارم سایه انداخته بود اما باید گفت که مجلس پنجم در انتظار رئیس جمهوری دیگر بود و شاید پیروزی علی اکبر ناطق نوری، رئیس مجلس را بر سید محمد خاتمی انتظار می کشید. حتی رقابت ۱۹۰ نماینده راست هم نتوانست این خواسته را اجابت کند و اقلیت منتقد مجلس در دولت اصلاحات جای گرفتند. جناح چپ در این مجلس جانی دوباره گرفته بود و این مجلس مقدمه ای برای ۲۶ خرداد بود. شاید برای همین بود که چندی پیش آرزوی مردم مجلس دهم شبیه مجلس پنجم باشد؛ اقلیتی قدرتمند.

■ راست مدرن در دادگاه راست سنتی

مجلس پنجم با نزاع سیاسی جناح راست با کارگزاران سازندگی آغاز شد و دولت متهم به دخالت و ورود به انتخابات شده بود و کار تاجایی پیش رفت که هاشمی رفسنجانی مورد تأیید جناح راست، به عدم کفایت سیاسی تهدید شد. همین فشارها برای یک دست کردن دولت از سوی مجلس باعث شد تا جریان تازه ای در سپهر سیاسی ایران شکل بگیرد؛ راست مدرن متولد می شود و در مقابل راست سنتی قرار می گیرد؛ یعنی بخشی از دولت ششم تصمیم می گیرند به نام کارگزاران سازندگی وارد مجلس شوند. ۱۶ نفر از وزرا و معاونان رئیس جمهوری با عنوان جمعی از کارگزاران سازندگی بیانیه ای را در ۲۸ دی ۷۴، با شعار «عزت اسلامی، تداوم سازندگی، آبادانی ایران» امضا می کنند و مبنای تشکیل تشکل جدید سیاسی می شود با تبار راست مدرن. راست سنتی و مدرن می خواستند در ایام انزوای چپ با هم رقابت کنند؛ رقابت در مجلس پنجم. این بیانیه ها حاشیه ساز شد؛ بیانیه ای که از دولت و جامعه روحانیت مبارز انتقاد می کرد و دلیل خود از ورود به رقابت انتخاباتی را عنوان می کرد. با رقابت جریان تازه متولد شده در مجلس پنجم دو قطبی به وجود آمد که مجمع روحانیون مبارز هم، با وجود اینکه خود در اعتراض به رد صلاحیت ها عرصه رقابت را ترک گفته بود، اما مردم را به شرکت در انتخابات تشویق و از کارگزاران هم حمایت می کرد؛ اتفاقی که به مذاق راست سنتی و جامعه روحانیت مبارز خوش نیامد. البته قبل از آن، به توصیه حسن حبیبی معاون اول رئیس جمهور، هاشمی رفسنجانی به جامعه روحانیت پیشنهاد کرده بود که پنج نفر از نزدیکان دولت را در لیست خود قرار بدهند و در عوض همکاران رئیس جمهور از دادن لیست مجزا خودداری کنند ولی این پیشنهاد با مخالفت روبه رو شده بود. جامعه روحانیت ابتدا با پذیرش عبدالله نوری، مرتضی الویری، مجید انصاری و فائزه هاشمی در فهرست خود موافقت می کند، ولی بعد از مخالفت جمعیت مؤتلفه اسلامی با این اقدام، آن پیشنهاد هم از سوی جامعه روحانیت مبارز رد می شود و این مخالفت سرمنشأ تشکیل حزب کارگزاران شد که در آن زمان به «جمع کارگزاران نظام» معروف شدند. اما مخالفان این تشکل از همان زمان با خواندن بیانیه منسجم شد و در اول ۱۵۰ نفر از نمایندگان مجلس با تلاش محسن کوهرکن در اعتراض به این بیانیه، بیانیه دیگری را امضا و از تریبون مجلس خواندند و گفتند نماینده ای که با حمایت کارگزاران دولت به مجلس بیاید وکیل الدوله است نه وکیل الملّه. اسدالله بادامچیان و محمدجواد لاریجانی همچنین نقدهایی داشتند. اما تندترین انتقاد را موحّدی ساوجی داشت که در صورت حمایت رئیس جمهوری از این گروه، احتمال طرح بحث و رأی عدم کفایت به هاشمی وجود دارد. به نوشته روزنامه سلام همه منتقدان کارگزاران نماینده تهران بودند و این همه عصبانیت به دلیل رقابت سیاسی بود تا انتقاد جدی به خود این تشکل. محمد رضا باهنر هم از هزینه تبلیغات کارگزاران پرسیده بود و به شهرداری تهران انتقاد می کرد. عملکرد مجلس چهارم در قبال دولت سازندگی از یک سو و رقابت های انتخاباتی مجلس پنجم از دیگر سوی، زمینه ساز تولد حزب کارگزاران شد. استیضاح ایرج فاضل، وزیر بهداشت و درمان و رأی اعتماد به وی، رأی عدم اعتماد به محسن نوربخش، وزیر امور اقتصاد و دارایی، انتقاد فزاینده از غلامحسین کرکاسچی، شهردار وقت تهران، استیضاح عبدالله نوری، وزیر کشور و وزیر جهاد سازندگی و راه و ترابری و تشکیل هیأت های تحقیق و تفحص از صداوسیما که باعث برکناری محمد هاشمی شد، از جمله مواردی بود

۲۱ خرداد ۱۳۷۲ انتخابات

ششمین دوره ریاست جمهوری برگزار شد و اکبر هاشمی بهرمانی (رفسنجانی) برای دومین بار به ریاست جمهوری برگزیده شد.

در دومین رقابت انتخاباتی احمد توکلی که خود را رقیبی جدی برای هاشمی می دانست

با توجه به اتخاذ سیاست تعدیل از سوی هاشمی، پاشنه آشیل وی را مسائل اقتصادی یافت.

وی در نطق های انتخاباتی اش بر بی عدالتی اقتصادی

و اجتماعی، ناکارآمدی

سیاست ها و مدیریت ها،

امتیاز طلبی و تجمل گرایی

کارگزاران دولت و کم اعتنائی

آنان به مشارکت سیاسی مردم،

سیاست های ایدئولوژی زدایی

و رفاه طلبی تمرکز داشت و

فهرست بلندی را که به عنوان

سوء تدبیر ها و سوء رفتار های

دولت پنجم در نظر داشت، به

چالش کشید

که میان مجلس چهارم و دولت ششم فاصله انداخت و برای همین کارگزاران عزم برای مجلسی از نوع همراهی و انسجام بیشتر داشت. بالاخره کارگزاران توانست در کسب کرسی های مجلس موفق عمل کند. اما وزرای دولت با فرمان رهبری، مبنی بر عدم حضور وزیران در این جمع، حزب کارگزاران ۱۰ وزیر را به ۵ معاون و شهردار کاهش داد. تا آن جا که ناطق نوری سرلیست جامعه روحانیت مبارز و فائزه هاشمی از اعضای کارگزاران، تنها نامزدهای تهران بودند که در مرحله اول انتخابات (۱۸ اسفند ۷۴) وارد مجلس شدند و فاصله آرای آنها ۲۷ هزار بود. مجلس پنجم در ۱۲ خرداد ۷۵ کار خود را شروع کرد.

■ استراتژی رقیب سیاسی

این بار احزاب سیاسی بیشتری میل به رقابت داشتند؛ اما بار دیگر مجمع روحانیون مبارز خود در اعتراض به رد صلاحیت گسترده نامزدها عرصه رقابت را ترک گفته بود. ناطق نوری هم نتوانسته بود آنها را راضی کند. او قبل از شکل گیری انتخابات از آنها دعوت به انتخابات کرد و گفت «آقایان یکی از دلایل عدم شرکت در انتخابات را نظارت استصوابی شورای نگهبان ذکر می کنند که به نظر من آنان نباید در این زمینه ابراز نگرانی کنند.» ناطق نوری به دلیل ترس از حضور «لبرال ها» در مجلس پنجم، مجمع روحانیون مبارز را به دادن لیست ترغیب می کرد اما آنها تصمیم خود را گرفته بودند. مجمع روحانیون مبارز در بیانیه ها و سخنرانی اعضایش، هاشمی رفسنجانی را محور حذف چپ می دانست و دیدگاه های خود را در روزنامه سلام و نشریه بیان، منتشر می کردند. در این دوره از رقابت ها، سازمان مجاهدین انقلاب و تشکل نوظهور دیگر جمعیت

دفاع از ارزش های انقلاب (۱۵ بهمن ۷۴) به دبیر کلی محمدری شهری هم به صحنه رقابت آمدند و در نهایت این دو حزب با کارگزاران و ائتلاف خط امام، دفتر تحکیم وحدت، انجمن اسلامی معلمان، انجمن اسلامی مدرسین دانشگاه، باهم با جامعه روحانیت مبارز رقابت می کردند. البته جناح راست هم در این انتخابات تمایل داشتند حزبی فراگیر تشکیل بدهند و این پیشنهاد از سوی جمعیت مؤتلفه اسلامی، جامعه زینب، جامعه واعظ، جامعه اسلامی مهندسين، جمعیت زنان جمهوری اسلامی، جامعه زنان انقلاب اسلامی، جامعه اسلامی پژوهشگران، انجمن اسلامی وزارتخانه ها و سازمان های دولتی، جامعه اسلامی کارمندان، جامعه اسلامی کارگران، اصناف و بازار، جامعه اسلامی فرهنگیان و جامعه اسلامی دانشجویان داده شد که در نهایت با مخالفت آیت الله مهدوی کنی مواجه شد که در نهایت هم وی از دبیر کلی استعفا داد؛ اما در آستانه مجلس هفتمم بار دیگر بازگشت. تا اینکه جامعه روحانیت مبارز با شعار «پیروی از خط امام، اطاعت از رهبری، حمایت از هاشمی» فهرست ۳۰ نفره خود را منتشر کرد.

نهضت آزادی هم در انتخابات مجلس پنجم کاندیدای خود را معرفی کرد و بر خلاف سه انتخابات قبلی، راه کناره گیری از رقابت را پیش نگرفت. آنها ۱۰ نامزد معرفی کردند که فقط چهار نفر از آنها، عزت الله سبحانی، محمد بسته نگار، غلامعباس توسلی و ابوالفضل بازرگان تأیید صلاحیت شدند. اما رئیس ستاد انتخابات گفت که نهضت آزادی فاقد پروانه فعالیت از وزارت کشور است و این